

Obraćanje posebnog predstavnika EU/visokog predstavnika u BiH na konferenciji u svezi zaključaka PIC-a: “Moj izazov liderima BiH”

Dobar dan i dobro došli,

Svi ste, pretpostavljam, upoznati sa zaključcima Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira koje se sastalo krajem veljače u Brüsselsu.

Danas sam vas pozvao da vas informiram da sam, u skladnosti sa tim zaključcima, u petak uputio pismo Predsjedništvu, Vijeću ministara, Parlamentarnoj skupštini, entitetskim premijerima i liderima vladajućih stranaka, kako bih istaknuo da se ciljevi i uvjeti, koje je Vijeće za provedbu mira jednoglasno usvojilo, sada moraju pretvoriti u konkretna djela.

Samo odlučna akcija u tom smjeru otvara put ka potpisivanju Sporazuma o stabiliziranju i pridruživanju s Europskom unijom, postavlja čvrsto i nepovratno Bosnu i Hercegovinu na putu euro-atlantskih integracija, te omogućuje započinjanje tranzicije s OHR-a u Ured posebnog predstavnika EU.

Također sam im istaknuo da je ovo prilika koju BiH sebi ne smije dopustiti da propusti.

Podsjećam da je Vijeće utvrdilo ciljeve i uvjete koje su, između ostaloga, institucije BiH već ranije preuzele kao svoje obveze.

Tih pet ciljeva su:

1. registracija državne imovine u ime institucija BiH putem sporazuma između odgovarajućih razina vlasti, odnosno putem zakonskih akata;
2. sporazum o prijenosu vojne imovine, kako pokretne, tako i nepokretne, potpisan od strane svih i pravno uknjižen;
3. donošenje odgovarajućih zakonskih akata kojima se uređuje status Distrikta Brčko, čime se osigurava da Brčko ima adekvatne zaštitne mehanizme u odnosima s državom i entitetima;
4. usvajanje trajne metodologije za prikupljanje prihoda i zakonsko osnivanje Nacionalnog fiskalnog vijeća;
5. usvajanje Nacionalne strategije za pitanje ratnih zločina; donošenje Zakona o boravku i kretanju stranaca i azilu; usvajanje državne strategije za reformu sektora pravosuđa.

Osim toga, imamo dva "uvjeta" koji se moraju ispuniti prije zatvaranja OHR-a i njegove tranzicije;

- potpisivanje Sporazuma o stabiliziranju i pridruživanju i
- pozitivna ocjena Vijeća za provedbu mira o situaciji u BiH.

Ako odgovorni lideri ove zemlje žele ispuniti svoje ciljeve,

morat će raditi naporno. Trenutačno, ja, nažalost, vidim usijavanje političkog diskursa s potpuno suprotnim ciljevima od onih koji idu prema postizanju dogovora.

Međunarodna zajednica traži jasne dokaze da su politički lideri BiH spremni i sposobni voditi ovu zemlju u pozitivnom pravcu, u pravcu prema Europskoj uniji.

Politika je umijeće mogućeg i krajnje je vrijeme da se vratimo ozbiljnim razgovorima o onome što je potrebno učiniti.

Prvi prioritet jest usvojiti zakone iz oblasti reforme policije kako bi se potpisao Sporazum o stabiliziranju i pridruživanju.

Umjesto vođenja konkretnih razgovora o tome kako potpisati Sporazum o stabiliziranju i pridruživanju – a dopustite da kažem da su stavovi u Brüsselsu trenutačno naklonjeni Bosni i Hercegovini i bilo bi ludo propustiti ovu priliku – neki politički lideri i dalje igraju igru u kojoj niko ne dobija.

Moram priznati da sam nezadovoljan atmosferom, koja se ovdje stvara u svezi s predstojećom raspravom u Skupštini. Ponovno imamo javne poruke koje unaprijed odbijaju demokratsku diskusiju, ponovno vidimo ucjene. To sve nepotrebno otežava skupštinski proces u koji ulazimo upravo ovoga tjedna.

Već idući dani će nam pokazati tko je od političkih lidera, ne samo na riječima, već i na djelu, opredijeljen za europske integracije. Mi ćemo veoma pažljivo pratiti ponašanje političkih stranaka i njihovih lidera tijekom ovog procesa, koji je od ključnog značenja za potpisivanje SSP, te europske budućnosti Bosne i Hercegovine. I, da podsjetim još jednom: nije EU ta koja traži ulazak BiH u Uniju, to su građani BiH, koji s pravom očekuju od svojih izabраниh predstavnika da im to omoguće.

Međunarodna zajednica je u Brüsselsu bila jedinstvena u stavu da zatvaranje OHR-a nije vremenski uvjetovan proces, nego

proces koji se zasniva na rezultatima koje organi BiH moraju realizirati.

Da ponovim, postoje jasni ciljevi i uvjeti.

Ove ciljeve organi BiH su prihvatili kao svoje obveze u više strateških dokumenata.

Ako među akterima u BiH bude političke volje, onda se oni mogu brzo ostvariti. Sve do tad, OHR će nastaviti djelovati.

Jasno je da nam je cilj realiziranje krajnjih kriterija, a ne vremenskih rokova.

Zato očekujem da će se svi koji nose političku odgovornost usredotočiti na njihovo ispunjavanje.

Da bi se to postiglo, namjerne provokacije, kao što su rezolucije, sračunate da izazovu nestabilnost, moraju prestati.

Prijetnje otcjepljenjem su prazna retorika, čiji je cilj destabilizacija napretka koji je ova zemlja postigla.

Da pojasnim:

Prvo: sva tri konstitutivna naroda su konstitutivna na cijelom teritoriju BiH. Niti jedan od entiteta nije isključiva imovina jednog od naroda.

Drugo: Međunarodna zajednica nikada neće dozvoliti, niti priznati bilo kakav jednostrani čin kojim se narušava teritorijalni integritet i suverenitet zemlje, ili kojim se dovodi u pitanje njena ustavna struktura.

Treće: jedini način da se postignu unutrašnje promjene jest putem dogovora među predstavnicima u institucijama BiH, u postupku predviđenome Ustavom.

To znači da postoje legitimni partneri u zemlji koji se moraju složiti o svim ustavnim promjenama, kao i jedan važan igrač

van zemlje – međunarodna zajednica.

Međunarodna zajednica je jedinstvena i jasna u svom stavu. BiH može izabrati da stagnira i nazaduje, ili može izabrati da ide naprijed putem integracije i suradnje.

Stalni pozivi da ja namećem odluke, nisu rješenje. Oni su znak političke nezrelosti. Ja sam veoma svjestan svog mandata, svojih ovlasti i svoje odgovornosti, i ne treba nitko da me na to podsjeća.

Ne postoji treći izbor. Nema čarobnoga rješenja. Ne može biti otcjepljenja niti ukidanja, ne može se stalno prijetiti referendumom kao ultimatumom. Takvo, kao i svako drugo djelovanje koje nameće samo jedan partner protiv tri-četiri ostala je i protuustavno, i politički neprihvatljivo, i tehnički neizvodljivo, a prije svega nemoralno.

Prema tome, vrijeme je da politički lideri prestanu tražiti izgovor, prestanu kriviti ili javno mnijenje – mnijenje koje su sami stvorili – ili međunarodnu zajednicu – i da rade svoj posao.

Međunarodna zajednica očekuje da vidi pozitivne promjene: mi ćemo pažljivo pratiti situaciju da se uvjerimo da li su političari u BiH zaista sposobni kao što kažu, ali istodobno smo spremni da pružimo pomoć i potporudršku u tome zajedničkom naporu, čiji je cilj da izgradimo Bosnu i Hercegovinu, koja je stabilna, učinkovita i definitivno i nepovratno na putu prema članstvu u Europskoj uniji.

Hvala – sada možete postavljati pitanja.

Pitanja Novinara:

TV OBN, Almir Šarenkapa:

Zašto mislite da bi Vas politički lideri u BiH sada trebali poslušati, jer ovo nije Vaša prva ovakva izjava, a do sada su se oglušili o sva Vaša upozorenja, preporuke ili nazovite to

kako hoćete? Dakle, kada ćete početi djelovati, jer politički lideri nastavljaju raditi po svome i govoriti po svome, još uvijek se govori o referendumu, o otcjepljenju, o ukidanju i tako dalje?

Visoki predstavnik/posebni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Priče o referendumu i otcjepljenju moraju prestati, jer, kao što sam kazao, one su protuustavne, politički nemoguće, tehnički neizvodljive i prije svega, nepoštene i nemoralne. Ne može niti jedna ozbiljna odluka u ovoj zemlji da se donese od strane jednog od partnera protiv volje ostalih partnera. A, kao što sam kazao, imamo četiri partnera, imamo tri ustavna naroda i imamo međunarodnu zajednicu koja igra značajnu ulogu u ovoj zemlji, kao što i znate.

Drugo, ulazimo ovoga tjedna u ozbiljan proces rasprave o reformi policije, i zato se danas obraćam vama, i zato se danas obraćam javnosti, da kažem da je ovo trenutak istine da vidimo da li su politički lideri u stanju da ispune ta svoja obećanja koja daju vama, daju vašoj javnosti, da žele voditi ovu zemlju prema europskim integracijama. Sad treba da to pokažu. Imamo najbolju mogućnost da se pokaže tko se, u stvari, zalaže za europsku perspektivu ove zemlje, a tko ne. Da ponovim što sam kazao, Brussels veoma pažljivo prati što se dešava, a ne samo Brussels, već i čitava međunarodna zajednica, koja će naravno, formirati svoju daljnju politiku prema Bosni i Hercegovini na osnovi toga kakav će biti rezultat tog procesa.

Nezavisne Novine, Mirza Ćubro:

Nadovezat ću se na pitanje kolege Šarenkape. Dakle, interesira me, ako je priča o otcjepljenju Republike Srpske protuustavna, i, samim tim protu-daytonska, zašto do sad niste poduzeli bilo što, bilo kakve sankcije protiv ljudi koji govore o referendumu i otcjepljenju?

Visoki predstavnik/posebni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Jer su sankcije zadnji od svih mogućih instrumenata, ali jedan od njih.

Agencija France-Presse, Amra Hadžiosmanović:

Što ako se ovoga tjedna odbije Zakon o reformi policije? Kazali ste, i Brussels pažljivo promatra i zauzet će stav prema BiH, pa u kom smjeru bi se možda taj stav mogao promijeniti?

Visoki predstavnik/posebni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Kao što sam kazao, atmosfera u Briselu prema europskim aspiracijama BiH je trenutačno povoljna i pozitivna, što nije dano zauvijek, niti je definirano. Ako se ova prilika propusti, prvo, propustili smo mogućnost da se potpiše Sporazum o stabiliziranju i pridruživanju u to vrijeme koje je realno – a to je travanj ili svibanj – i drugo, izazivamo Europsku uniju i, u stvari, tražimo da se ta povoljna atmosfera promijeni.

FTV, Blažica Krišto:

Gospodine Lajčák, imam dva pitanja. Znamo kakvi su stavovi dijela političara prema reformskim zakonima o policiji koji su u parlamentarnoj proceduri, odnosno, sad bi trebali biti – dio njih kaže da ne želi nikakve amandmane, a dio je već pripremio dobar broj amandmana. Jeste li imali priliku vidjeti neke od njih, i kakav je Vaš komentar?

Visoki predstavnik/posebni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Vidio sam negdje blizu 50 amandmana, i mislim da značajan dio njih jest prihvatljiv u tom smislu da ulazi u to o čemu smo od početka govorili – da mi trebamo poštivati okvir koji je definiran Mostarskom deklaracijom i Akcijskim planom, i trebamo biti maksimalno ambiciozni u tom okviru. Vidio sam niz amandmana koji, u stvari, ispunjavaju ovaj kriterij. Ima i amandmana koji jasno izlaze van tog okvira, i u tom smislu, ja

mislim da ti amandmani nemaju šansu da budu prihvaćeni, jer je dogovoreno i prihvaćeno od strane Europske unije da zakoni o policiji trebaju biti prihvaćeni na osnovi Mostarske deklaracije i Akcijskog plana.

FTV, Blažica Krišto:

Vi znate da se vrlo lako može dogoditi da SNSD blokira donošenje Zakona isključivo zbog Dodikovog stava da ne želi nikakve amandmane.

Visoki predstavnik/posebni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Ja mislim da je upravo Skupština mjesto gdje treba da se vodi rasprava, a ne preko medija da se šalju poruke i unaprijed da se odbija bilo kakva diskusija. To je nepoštivanje demokratskih institucija ove zemlje. To je nepoštivanje svojih koalicionih partnera.

FTV, Blažica Krišto:

Drugo pitanje je vezano za nedavne prijetnje upućene nevladinoj organizaciji, jednoj od onih koje su organizirale predavanja na kojima i Vi sudjelujete vezano za bosanskohercegovačku budućnost u Europskoj uniji. Pa možete li reći komentar, hoće li se OHR miješati u taj slučaj na bilo koji način?

Visoki predstavnik/posebni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Da, nažalost, u okviru naše kampanje za promociju europske integracije, koja je visoko pozitivna kampanja, koja treba da ujedinjuje građane ove zemlje, našli smo se u situaciji da su se organizatori te kampanje na Palama suočili s prijetnjama vezano za debatu koju planiramo tamo sutra. Ja, naravno, najoštrije osuđujem te prijetnje. Mi se nećemo miješati u taj proces, jer policija radi svoj posao u tom smislu. Ja mogu samo kazati da mi, naravno, nastavljamo s našim planom, i nadam se da ćemo imati jednu dobru i konstruktivnu debatu o

europskoj perspektivi BiH sutra na Palama.

BHT1, Anisa Vladavić:

Imam pitanje vezano za Zakon o oduzimanju nelegalno stečene imovine. PIC je u nekoliko navrata upozoravao BH političare da moraju konačno donijeti taj zakon. No, on, naravno, nije došao čak ni u parlamentarnu proceduru. Pa me interesira da li ćete se Vi na neki način umiješati, ili poduzeti neke mjere kako bi se taj zakon konačno i donio?

Visoki predstavnik/posebni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Vidim da se vodi diskusija u svezi sa imovinom koja je stečena legalno ili nelegalno, i dobro je da ima proces i da ima diskusije. Sigurno je da ja nemam namjeru da ulazim u to što su pokrenuli domaći političari. Ali, slažem se s tim da je to pitanje koje je od značaja.

Novinar #6:

Gospodine Lajčák, ima li ijedan političar u Bosni i Hercegovini koji, po Vašem mišljenju, dobro radi, surađuje i da je na putu Europske unije?

Visoki predstavnik/posebni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Ima ih više. Samo, problem je da oni dobro rade za svoje biračko tijelo i imaju tendenciju da zaboravljaju da tu postoje tri ustavna naroda, tri biračka tijela i, osim toga, i ostali. Znači, ja bih stvarno preporučio da se vode prije svega, interesima Bosne i Hercegovine na prvom mjestu. To je problem. Nije problem nedostatak predanosti ili rada od strane političara, jer sve dok političari budu mislili da mogu nametnuti svoje mišljenje bilo izravno, ili ucjenama, ili preko OHR-a, svojim političkim partnerima, umjesto da sjede i razgovaraju sa svojim političkim partnerima, do tada ćemo se vrtjeti u krug i propuštati jednu priliku za drugom.

Večernje Novosti, Dušan Stojaković:

Samo me zanima oko čvrstog stava međunarodne zajednice u kontekstu, ne znam, poštivanja Rezolucije 1244, s kojom se Srbija suočila, ili, recimo ZERP-a, s kojim se Hrvatska suočava – koji sve pomorske zemlje imaju, a Hrvatska nema pravo da ima – pa me interesira koliko će biti čvrst taj stav?

Visoki predstavnik/posebni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

To su zanimljiva pitanja, ali ne za visokog predstavnika u Bosni i Hercegovini.

Nezavisne Novine, Mirza Ćubro:

Još jedno pitanje. Kazali ste da rezolucije u kojima se govori o proglašenju nezavisnosti i tako dalje također nisu ustavno djelovanje. Hoćete li onda poništiti rezoluciju Narodne skupštine Republike Srpske koja govori o nečemu što nitko nije tražio u Bosni i Hercegovini?

Visoki predstavnik/posebni predstavnik EU, Miroslav Lajčák:

Moj stav je poznat. Ja to mogu da uradim, no, to nije rješenje. Ne možete preko bonskih ovlasti promijeniti mišljenje u glavama ljudi. Ja poštujem Narodnu skupštinu RS kao legitimni organ, i meni je potrebno da razgovaramo i da stvorimo ozračje da se ne donose u bilo kojem entitetskom ili kantonalnom parlamentu odluke koje izazivaju nemir i zabrinutost drugog dijela ove zemlje i međunarodne zajednice. Kao što sam kazao, bonske ovlasti je najlakše koristiti, ali ja sam taj koji ima to pravo, ja sam taj koji snosi tu odgovornost, i ja uvijek razmišljam dva-tri koraka unaprijed da li će to pomoći ili neće pomoći.